

Nr 32.

Ankom till Riksdagens kansli den 28 maj 1910, kl. 5 e. m.

Betänkande, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändrade bestämmelser rörande den ort, hvaräst inkomst af tjänst och kapital skall kommunalt beskattas.

(2:a Afd.)

I en inom Andra kammaren väckt motion, nr 156, har herr C. Lindhagen hemställt, att Riksdagen ville anhålla, att Kungl. Maj:t måtte, åtminstone i samband med uppgörande af förslaget till en kommunal beskattningsreform, taga i öfvervägande, huruvida och i hvad mån inkomst af tjänst och annan dylik befattning och möjligen äfven till en del inkomst af kapital må rättvisligen kommunalt beskattas i den kommun, hvarifrån inkomsten inflyter, oafsedt att inkomsttagaren är mantalsskrifven på annan ort.

Till stöd för detta förslag har motionären anført följande:

»En rättvis utgångspunkt för den kommunala beskattningen synes vara, att all inkomst beskattas å den ort, hvarifrån den kommer, men att kommun, där inkomsttagare är bosatt, bör ha del i skatten för hans inkomst äfven från annat håll, i den mån kommunen får vidkännas utgifter för den skattskyldige, hvilka böra gäldas af berörda inkomst. På denna grundval kan sedan i mån af yppadt behof en ytterligare inbördes utjämning af de olika kommunernas bördor äga rum efter sig företeende omständigheter.

Enligt gällande författningar beskattas för kommunala ändamål inkomst af fast egendom samt af näring i den kommun, där fastigheten eller näringens driftsort är belägen. Inkomst af kapital och tjänst beskat-

tas däremot i den kommun, där den skattskyldige är mantalsskrifven, oafsedt hvarifrån inkomsten kommit.

Denna lösning af problemet är schematisk och det kan ifrågasättas, om man genom ett sådant grepp på saken kommer närmast fram till det rätta. Särskildt synes de olika grundsatserna för beskattning af inkomst genom arbete i dettas två hufvudafdelningar, näring och tjänst, sakna principiellt underlag. I en stad ha till exempel en affärsman och en stadens tjänsteman båda sina kontor och uteslutande sysselsättning. Båda bo däremot i en grannkommun allenast för den friska luftens skull. Men kommunalskatten för deras inkomst af sitt arbete går i förra fallet till staden och i det senare till grannkommunen. Detta förefaller särdeles godtyckligt och har väl endast historisk grund.

Nya förhållanden kräfva emellertid ny hänsyn. Ett exempel bland andra erbjuder förhållandena i en stor stad och dess grannkommuner. I den mån insikten växer om nyttan och behaget af en sund bostad i naturomgifningar i stället för vistelsen i en dammig stenöken, komma utflyttningar i mängd att äga rum ifrån ett sådant samhälle till omgifvande kommuner af personer, som dock fortfarande ha hela sin verksamhet i staden och därifrån åtnjuta sin inkomst. Ställa sig dessutom, såsom oftast är fallet, kommunalutskylderna i stadens omgifningar billigare, uppmunttrar detta ytterligare till utvandringar. I dessa händelser förlorar staden, utom skatt för all inkomst af de utflyttandes kapital, dessutom skatt för alla inkomster från tjänst till och med om dessa inkomster äro löner, som utbetalas af stadens kommunalförvaltning.

Dylika utflyttningar äro en naturlig och sund företeelse, som ej får missförstås eller motarbetas. Obilligheter i kommunalt beskattningsafseende, som däraf följa, måste istället på något sätt rättas genom förändringar i beskattningsväsendet.

Man kan nämligen icke lita till, att missförhållandet skall kunna på tillfredsställande sätt afhjälpas genom förändringar i rikets administrativa indelning. Denna kan aldrig afpassas så, att den rättvist lämpar sig efter ifrågavarande förhållanden. Den är också svår att genomföra på grund af en mängd omständigheter och kräfver alltid en lång tid, för så vidt den skall ske med omtanke och kunna äga rum utan ruinerande efterräkningar. Detta gäller äfven i fråga om möjligheterna att sammanslå angränsande kommuner till ett för visst ändamål såsom fattigvård, sjukvård eller skolundervisning.

Regeln, att inkomst af kapital skall beskattas endast i mantalsskrifningsorten, är nog icke heller så rättvis. Väl vore om äfven där kunde

i någon mån tagas hänsyn till den ort, som får släppa till inkomsten. De inkomster, som inkomsttagare, bosatta i de stora städerna, få uppbära af obligationer och aktier i affärsföretag, som tillgodogöra landets skogsafkastning, borde rättvisligen betala någon tribut till alla dessa fattiga skogskommuner, hvilka nu bara utsugas. Den lilla inkomst af skogsaccis, som förra året ställdes i utsikt, är en smula bara, som fallit från bordet. Det måste dock medgifvas, att större svårigheter möta att här kunna göra afvikelser från den nu gällande regeln.

Ett förhållande i viss mån påminnande om de olägenheter, som ofvan framhållits, föranleddes af föreskriften i 1861 års förordning om mantals- och skattskrifning, att den som innehade fast egendom eller idkade rörelse inom särskilda mantalsskrifningsdistrikt finge själf bestämma och anmäla, på hvilketdera stället han borde mantalsskrifvas. Denna så kallade valfrihetsbestämmelse gaf i tillämpningen anledning till en mängd på sin tid mycket öfverklagade oegentligheter och missförhållanden, såsom t. ex. att personer, hvilka ägde fast egendom inom ett distrikt med obetydliga kommunalutskylder men varit boende och utöfvat sin verksamhet inom ett distrikt, med höga sådana, ansetts berättigade att mantalsskrifva sig inom förstnämnda distrikt, ehuru de endast tillfälligtvis eller kanske ej ens någon tid af året där vistats. Upprepade gånger väcktes förslag i Riksdagen om missförhållandets afhjälpan, hvilket ock till sist skedde.

Det är ju särskildt önskvärdt, att denna sak blir undersökt och tillfredsställande ordnad åtminstone i samband med den nya kommunala beskattningen.»

Bestämmelserna därom, att inkomst af tjänst och af kapital skall taxeras till bevillning i den kommun, där den skattskyldige är mantalsskrifven, och att denna kommun till följd häraf skall äga uppbära de på den taxerade inkomsten belöpande kommunalutskylderna, torde hafva sin grund däruti, att kommunerna hafva sig ålagda vissa skyldigheter mot där mantalsskrifna personer och därför också ansetts böra berättigas att uppbära skatt för den del af deras inkomster, som är af mera personlig art.

Äfven om i vissa större städer och deras grannsamhällen sådana förhållanden förekomma, som kunna gifva stöd åt de af motionären uttalade åsikterna rörande rätta beskattningsorten för vissa slag af inkomster, synes likväl den af utskottet angifna grunden för den gällande lagstiftningen i ämnet icke böra frångås.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet har alltså icke ansett sig kunna understödja motionärens förslag, hvilket för öfrigt beträffande beskattningen af inkomst af kapital näppeligen torde kunna genomföras.

Utskottet får alltså hemställa,
att herr Lindhagens förevarande motion, nr 156,
icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 27 maj 1910.

På bevillningsutskottets vägnar:

ALEXIS HAMMARSTRÖM.
